

40. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky J. Richtera na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Zajaca podanú 18. augusta 2015 vo veci znovu zaslania oznámenia Sociálnej poisťovne o odvodovej povinnosti živnostníkov

Ján Richter

minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 17-09-2015		
Číslo spisu: PEER - 665/2015		
Listy: 11-	Prílohy: 1/4	
RZ	ZH	LU

Bratislava 14. septembra 2015
Číslo: 4830/2015-M_OPVA-38874

Vážený pán poslanec,

v súvislosti s Vašou interpeláciou vo veci pozastavenie zasielania oznámení o odvodovej povinnosti živnostníkom a ostatným SZČO si Vám dovoľujem zaslať odpoveď na Vami položené otázky:

Otázka č. 1

Akého počtu živnostníkov a SZČO sa dotýkali nesprávne údaje zaslané Sociálnej poisťovni z Finančnej správy?

Finančná správa Slovenskej republiky, poskytuje Sociálnej poisťovni v týždenných intervaloch údaje z daňových priznaní fyzických osôb typu B v množstve rádovo 450 tis. záznamov, t.j. vybrané údaje zo 450 tis. daňových priznaní. Aj do 1. júla fungoval tento systém, ale Sociálna poisťovňa využívala doteraz tieto údaje na kontrolu sociálnych odvodov, pričom SZČO boli povinné prihlásiť sa, resp. odhlásiť z poistenia a aj si sami vypočítať odvody. Od 1. júla sa situácia zmenila v tom, že Sociálna poisťovňa na základe novelizovaného zákona pomocou týchto údajov vypočítava a SZČO oznamuje výšku ich odvodov, ale aj rozhoduje o vzniku a zániku ich odvodovej povinnosti.

V súbore daňových priznaní zaslanom Finančnou správou SR dňa 30. júla 2015 boli v Sociálnej poisťovni zistené tieto chyby:

- v riadku č. 54 Príjmy z výkonu osobnej asistencie = str.12 r.01 stĺp. 1 v množstve 103 875 záznamov
- v riadku č. 61 Výnosy podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona – str. 12 r.16v množstve 157 665 záznamov.

Celkovo sa teda chybné údaje dotýkali 261 540 údajov. Pozor, nejde však o počet SZČO, ktorým bola oznamovaná odvodová povinnosť a u ktorých sa v oznámeniach vyskytli chyby. Ide o časť údajov, ktoré Sociálna poisťovňa dostáva z Finančnej správy a s ktorými pracuje pri preverovaní odvodovej povinnosti u týchto osôb.

Samozrejme, že na tieto chyby Sociálna poisťovňa okamžite reagovala a upozorňovala Finančnú správu. Obe inštitúcie ihneď začali spolupracovať na odstránení týchto chýb tak, aby SZČO mohli byť zaslané čo najskôr oznámenia o ich odvodovej povinnosti.

Finančná správa následne rozšírila množstvo prístupov zamestnancom pobočiek Sociálnej poisťovne do jej systému pre potrebu kontroly týchto údajov. Zároveň bola vytvorená pracovná skupina, ktorej náplňou bolo a stále je definovanie postupov, zavedenie kontrol na daňových priznaniach, poskytovať informačno–poradenskú činnosť fyzickým osobám v čase vyplňovania daňových priznaní, aby sa zabezpečil flexibilnejší, efektnejší a bezchybný prenos údajov potrebných pre posúdenie odvodovej povinnosti SZČO.

Treba povedať, že množstvo chybných výpočtov vzniklo aj preto, lebo živnostníci a SZČO nesprávne alebo neúplne vyplňajú daňové priznania v tej časti, ktorá je potrebná pre účely sociálneho poistenia. V tejto oblasti pripravujeme pre túto skupinu platiteľov poistného poradenské aktivity.

Otázka č. 2

Akému množstvu živnostníkov a SZČO zaslala Sociálna poisťovňa oznámenie o odvodovej povinnosti k dátumu 31. 7. 2015?

Sociálna poisťovňa zaslala podľa dát zo súboru Finančnej správy zo dňa 30. júla 2015 celkom 21 500 oznámení.

Otázka č. 3

Aká je výška finančných nákladov Sociálnej poisťovne pre opätovné vypočítanie a zaslanie oznámení tým živnostníkom a SZČO, ktorí už toto oznámenie dostali?

Podľa doterajších prepočtov tieto náklady predstavujú cca 4 tisíc eur. Na základe počtu spracovaných a odoslaných zásielok však Sociálna poisťovňa dostáva od Slovenskej pošty tzv. technologický bonus. Pritom platí, že čím viac je zásielok, ktoré Sociálna poisťovňa za daný mesiac spracuje či už vo vlastnom systéme alebo v systéme Slovenskej pošty a následne odošle, tým nižšie sú náklady na jednu zásielku. Počet odoslaných zásielok sa každý mesiac mení – napríklad pri posielaných dôchodkoch je počet v zásade stabilný, ale počet rozhodnutí o predpísaní dlžných súm poistného, počet rozhodnutí o predpísaní penále alebo oznámenia o jednotlivých dávkach sa každý mesiac mení. Až pri konečnom sumáre budeme vedieť povedať presnú sumu, ale už teraz je jasné, že bude nižšia ako uvedených 4 tisíc eur.

Otázka č. 4

Aké sú celkové finančné navýšené náklady Sociálnej poisťovne z dôvodu zaslania nesprávnych údajov z Finančnej správy, z ktorých sú vypočítavané odvody pre živnostníkov a SZČO?

Sociálna poisťovňa nevie odčleniť tieto čiastkové náklady, pretože sú neoddeliteľnou súčasťou celkových nákladov na fungovanie informačných systémov. Pre vysvetlenie uvediem to, že zamestnanci Sociálnej poisťovne pracovali v bežnom pracovnom režime pri zasielaní pôvodných údajov, ktoré bolo treba opraviť a takisto nové údaje boli vyhodnocované opäť automatizovane so súčinnosťou zamestnancov pobočiek v celom balíku novo dodaných údajov z Finančnej správy. Okrem toho ani v minulosti, ani v súčasnosti sa nepodarilo odstrániť dva zásadné dlhodobé problémy, kedy treba korigovať údaje o výške poistného. Prvý nastáva vtedy, keď SZČO nesprávne uvedie údaje, ktoré priamo nesúvisia s jeho daňovou povinnosťou, ale pritom sú podstatné pre jeho sociálne poistenie (tieto údaje sa v súčasnosti uvádzajú na strane 12 daňového priznania). Druhým problémom je to, že SZČO nie je evidovaná v príslušnom registri správcu oprávnení na výkon podnikateľskej činnosti alebo že správca registra nespokupracuje so Sociálnou poisťovňou a neoznamuje jej údaje.

Tieto údaje sú stále predmetom permanentnej kontroly, korekcií a dopĺňania zo strany Sociálnej poisťovne. Nedá sa teda povedať, ktoré práce sa v systéme Sociálnej poisťovne realizovali a denne realizujú z dôvodov opráv chybných údajov z Finančnej správy a ktoré práce sú súčasťou bežného procesu posudzovania odvodových povinností SZČO. Hovoríme o údajoch, ktoré – ak sú nesprávne – majú zásadný vplyv na posúdenie:

- vzniku/zániku sociálneho poistenia,
- výšky vymeriavacieho základu pre platenie poistného,
- výšky poistného,
- nároku na dávky.

Je logické, že Sociálna poisťovňa pri tomto stave nemôže stanoviť nemenné algoritmy spracovania údajov, v prípade, že SZČO a živnostníci nevenujú problematike vyplnenia daňových priznaní v častiach potrebných pre účely sociálneho poistenia dostatočnú pozornosť. Pretože nesprávne uvedený údaj bude informačným systémom v rámci automatizovaného procesu bez zásahu pracovníka posúdený ako logický nezmysel a ďalšie podklady budú s ním v rozpore. Preto je nevyhnutné, aby zamestnanci vecných útvarov výberu poistného na pobočkách Sociálnej poisťovne kontaktovali tie SZČO a živnostníkov, ktorých údaje sú neúplné alebo sa javia ako problematické. Na základe uvedeného preto nie je možné hovoriť o navýšení finančných nákladov Sociálnej poisťovne tak, ako to zaznelo v otázke.

Otázka č. 5

Aká je výška finančných strát Sociálnej poisťovne z dôvodu predĺženia splatnosti júlových odvodov z 8. 8. 2015 na 2. 9. 2015?

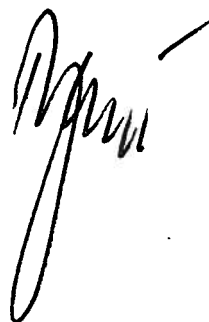
Predĺženie splatnosti júlových odvodov neznamena žiadne finančné straty pre Sociálnu poisťovňu. A to z viacerých dôvodov.

V prvom rade treba povedať, že nejde o odpustenie týchto odvodov, ale iba o predĺženie termínu ich splatnosti z 10. augusta 2015 na 2. september 2015. V tomto prípade nehovoríme o 8. auguste ako to zaznelo v otázke, ale o 10. auguste, pretože zákonom stanovený 8. august pripadol na sobotu a vtedy sa splatnosť odvodov posúva smerom na najbližší pracovný deň, čo bol 10. august.

Okrem toho mnohé SZČO, ktoré vedeli posúdiť svoju odvodovú povinnosť júlové odvody zaplatili bezodkladne a nečakali na 2. september 2015. Mimochodom, môžem v tejto súvislosti pochváliť Sociálnu poisťovňu za dobrý výber poistného v tomto roku, keď za január až august 2015 zaznamenala zvýšený výber poistného od ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Dosiahol 4,25 mld. Eur, čo predstavuje 102,3 % plnenie plánu a medziročný nárast vyše 248 mil. eur. Úspešná bola Sociálna poisťovňa aj v samotnom období mesiaca august, keď výber poistného vzrástol oproti rozpočtu o 27,5 mil. eur a oproti rovnakému mesiacu roku 2014 o 48 mil. eur.

Ak vo svojej otázke mieriť na vyčíslenie penále, ktoré by mohlo vyplynúť z posunu termínu splatnosti oproti zákonom stanovenému 10. augustu, tak ani v tomto prípade nemôžeme hovoriť o finančnej strate. Dôvod je veľmi jednoduchý: Až 75% z poistených SZČO platí poistné z minimálneho vymeriavacieho základu. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše vtedy, ak penále za kontrolované obdobie nie je vyššie ako 3,32 eura. V prípade SZČO platiacich poistné z minimálneho vymeriavacieho základu by penále za počet dní omeškania od 10. augusta 2015 do 2. septembra 2015 nedosiahlo sumu vyššiu ako 3,32 eur, takže by sa ani nepredpisalo. To isté platí aj pre SZČO s vyššou ako minimálnou odvodovou povinnosťou 136,57 eur až do odvodovej mesačnej povinnosti približne 290 eur. Tieto uvedené skupiny pokrývajú drvivú väčšinu SZČO a živnostníkov, ktorí vo všeobecnosti, ako vieme, majú tendenciu platiť sociálne odvody z minimálneho vymeriavacieho základu.

S pozdravom

Vážený pán
Pavol Zajač
poslanec
Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava